

музично-творчого сприймання та розвитку, за нашим переконанням, є близькою до поняття «музична творчість».

Музичне сприймання - це складний художньо-пізнавальний акт, який виникає в процесі осягнення музичного мистецтва. Він обумовлений наявністю у людини спеціальних музичних здібностей, навичок і знань, які дозволяють суб'єктивно-творчо сприймати явища навколишньої дійсності, що втілюються в музичних образах.

Пробуджуючи в слухачеві почуття, музика розкриває перед ним безмежний простір різноманітних душевних станів: пристрасті, переживання, настрої - і засобом них розповідає про навколишній світ. Сприймати музику можна лише на основі почуттів, які не є її метою, а показником її впливу.

Отже, музичне сприймання як особлива категорія психічної діяльності людини, спрямована на осягнення музичного явища в єдності форми і змісту, для якої є характерним нерозривний зв'язок між емоційним відношенням та інтелектуальним осмисленням (усвідомленням) художнього твору на базі індивідуально-психічних якостей та усього духовно-практичного досвіду особистості, тобто тих уявлень, ідеалів, смаків, світоглядних ідей, які має людина.

УДК 373.3:372.851

О. М. ЛІБА, М. М. БІЛА
Мукачівський державний університет

РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ УМІНЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Дослідженням процесу розв'язування задач як ефективного засобу формування практичних умінь учнів початкових класів займалися видатні педагоги та методисти, зокрема, М. Бантова [1], М. Богданович [2], М. Моро [4], С. Скворцова [5] тощо.

Методисти звертають увагу на те, що задачі є тим конкретним матеріалом, за допомогою якого в дітей формуються нові знання і закріплюються в процесі застосування вже здобуті. Вони дають можливість пов'язати теорію з практикою, навчання з життям. Розв'язування задач формує в дітей практичні вміння, потрібні кожній людині в повсякденному житті. Наприклад, обчислити вартість покупки, ремонту квартири тощо. Крім того, розв'язування задач сприяє розвитку логічного мислення, кмітливості учнів, вміння встановлювати залежності між величинами, виконувати необхідні розрахунки, робити правильні умовиводи, набувати елементарних навичок застосування аналізу і синтезу.

За словами М. Богдановича, математичну задачу розуміють як будь-яку вимогу обчислити, побудувати, довести що-небудь, що стосується кількісних відношень і просторових форм, створених людським розумом на основі знань про навколишній світ [2, с. 234].

За визначенням М. Моро, задача – це сформульоване запитання, відповідь на яке можна знайти за допомогою арифметичних дій [4, с. 123].

У системі навчання дітей початкових класів переважають арифметичні задачі. Задачі на побудову, найпростіші доведення, завдання логічного порядку займають порівняно незначне місце [2, с. 234].

Текстові задачі, які розглядаються у початковій школі, поділяються на сюжетні і абстрактні. Більшість задач сюжетні, їхній зміст відображає кількісний бік якоїсь життєвої ситуації. Абстрактні ж задачі не пов'язані з життям, їхній зміст описує взаємозв'язки між абстрактними числами.

М. Богданович зазначив, що розв'язування задачі – це процес перетворення її умови, що здійснюється на основі знань з тієї галузі, до якої належить задача, та певних загальних логічних правил [2, с. 235].

С. Скворцова зауважує, що вчителю необхідно здійснювати системну роботу над розв'язуванням задач, внаслідок якої учні повинні дійти до таких висновків: за двома певними числовими даними можна відповісти на кілька запитань; різні задачі можуть мати однакові схеми розв'язання; неможливо відповісти на запитання задачі, якщо числових даних бракує; існують задачі на запитання яких не можна відповісти одразу; існують задачі, які складаються з двох простих, пов'язаних за змістом задач [5, с. 15].

М. Бантова наголошує, що центральною ланкою в умінні розв'язувати задачі є засвоєння зв'язків між даними та шуканим [1, с. 155].

Вчитель повинен передбачити в методиці навчання розв'язування задач одного виду різні ступені, які мають свою мету: перша ступінь - підготовча робота до розв'язування задач, друга ступінь - ознайомлення з розв'язуванням задач, третя ступінь - закріплення уміння розв'язувати задачі або формування умінь та навичок учнів розв'язування задач. На формування і розвиток умінь молодших школярів розв'язувати задачі відводиться 40-50 % часу, передбаченого на вивчення математики. Задачі розв'язують на кожному уроці, виділяючи 15-20 хвилин [3; с. 19-20].

Загалом, етапами процесу розв'язування задачі є: ознайомлення зі змістом задачі; аналіз, складання плану розв'язування; здійснення знайденого плану розв'язування (розв'язання); з'ясування, що здобутий результат задовольняє умову задачі (перевірка розв'язання); аналіз розв'язування (обґрунтування прийомів розв'язування, розгляд інших способів розв'язування).

Розв'язування задач – це творчий процес. Вчитель має спрямовувати учнів на самостійне розв'язування задач за допомогою відповідних підготовчих вправ чи засобів унаочнення, своєчасно виявляти помилкові міркування в процесі розв'язування і надавати допомогу, підтримувати емоційний тонус і впевненість у тому, що кожен з них спроможний розв'язати задачу. У підвищенні активності учнів під час розв'язування задач важлива роль відводиться засобам контролю і самоконтролю.

Самостійне розв'язування учнями задач як засіб зворотного зв'язку дає змогу виявляти уміння правильно обирати і виконувати арифметичні дії, робити висновок про розвиток мислення молодших школярів.

Отже, розв'язування задач сприяє формуванню в учнів практичних вмінь, дає можливість пов'язати теорію з практикою, адже кожна задача – це певна уявна життєва ситуація, яка потребує вирішення. Вміння розв'язувати задачу передбачає знання загальних правил, які сприяють раціональному підходу до пошуків розв'язання.

Література

1. Бантова М. О. Методика викладання математики в початкових класах / М.О. Бантова, Г. І. Бельтюкова, О. М. Полевщикова. – 2-е вид. перероб. і доп. – К.: Вища школа, 1982. – 288 с.
2. Богданович М. В. Методика викладання математики в початкових класах : навч. посіб. / М. В. Богданович, М. В. Козак, Я. А. Король. – 4-те вид., перероб. і доп. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. – 360 с.
3. Мироновська Л. Методика роботи з простими видами задач у початковому курсі математики / Л. Мироновська, Г. Борщ // Початкова школа. – 2014. - № 5 (539). – С. 19-23.
4. Моро М. І. Методика викладання математики в 1-4 класах: посібник для вчителя / М. І. Моро, О. М. Пишкало. – 2-е вид. перероб. і доп. – К.: Просвіта, 1979. - 335 с.
5. Скворцова С. Робота над сюжетними задачами у 2 класі / С. Скворцова, О. Онопрієнко // Учитель початкової школи. – 2013. - № 4. – С. 14-16.

УДК 378:004.5.031.42:[373.016:51]

О.М.ЛІБА, З.М.ГОПКО
Мукачівський державний університет

ГОТОВНІСТЬ СТУДЕНТІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ

Проблема виховання особистості нового типу, здатної розв'язувати на високому професійному рівні сучасні завдання суспільства, тісно пов'язана з вихованням і розвитком інтелектуальних здібностей кожного. Саме математика, як фундаментальна наука, має широкі можливості в розумовому вихованні, розвитку інтелекту, творчої особистості студентів. У сучасному навчально-виховному процесі переважають вербальні методи навчання і виховання, а отже існує недооцінка значення спілкування студентів для розв'язування провідних задач і завдань на заняттях математики, відсутні цікаві для студентів форми та методи організації навчальної діяльності тощо. Тому нагальною потребою сучасної системи освіти при викладанні математики є впровадження нових форм та методів навчання і виховання, що забезпечують розвиток особистості кожного студента. Розв'язанню цієї проблеми сприяє впровадження інтерактивних технологій навчання на уроках математики.

Як зазначає сучасна педагогіка та психологія, стверджувати про технологію впливу на особистість можна лише з високою ймовірністю умовності, розуміючи, що особистість завжди виступає діючим об'єктом, співучасником, ініціатором процесу своєї освіти. Тому, виходячи з вище зазначеного, навчання вирішує одночасно три завдання: 1) конкретно-пізнавальне, яке пов'язане з безпосередньою навчальною діяльністю; 2) комунікативно-розвивальне, у процесі якого формуються основні навички спілкування всередині і за межами цієї групи; 3) соціально-орієнтоване, у

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>